

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 6/2004 vp

Hallituksen esitys laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (solvenssi I)

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 9 päivänä joulukuuta 2003 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (solvenssi I) (HE 161/2003 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 2/2004 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylimatemaatikko Pertti Pulkkinen ja vakuutusylitarkastaja Tom Strandström, sosiaali- ja terveysministeriö
- ylitarkastaja Ritva Alkio, Vakuutusvalvontavirasto
- matemaatikko Inna Sajo, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ry
- varatoimitusjohtaja Hannu Nikkonen, Lähi-vakuutus-ryhmän Keskusliitto ry
- lakimies Tarja Kolehmainen, Työeläkevaikuttajat TELA ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Lakeihin ehdotetaan tehtäväksi henki- ja vahinkovakuutusyhtiöksiä koskevasta direktiivistä johtuvat muutokset toimintapäätöksiksi koskeviin säännöksiin. Samalla vakuutusyhtiön toimintapäätöksen luettavista eristä annetun asetuksen säännökset ehdotetaan siirrettäviksi va-

kuutusyhtiölakiin. Suuriin vakuutusyhdistyksiin ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden Suomen edustustoihin tullaan noudattamaan vastaavia säännöksiä kuin vakuutusyhtiöihin. Vakuutusyhdistyslaissa säädetään, mitä suurella ja pienellä vakuutusyhdistyksellä tarkoitetaan.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Talousvaliokunta ehdottaa, että lakiehdotukset hyväksytään kaikkiin lakiehdotuksiin tehdyin muutoksin. Muutokset johtuvat osittain hallituk-

sen esitykseen HE 149/2003 vp — TaVM 3/2004 vp — sisältyneiden samojen lakien muutosehdotusten yhteensovittamisesta, osittain perustusla-

kivaliokunnan lausunnosta ja osittain teknisluonteisista korjauksista.

Lakeihin tehtävät muutokset kiristävät vakuutusyriyten vakavaraisuusvaatimuksia. Muutokset parantavat vakuutuksenottajan asemaa, jos vakuutusyriitys joutuu vaikeuksiin, koska vakuutusyriyten vastuu sitoumuksistaan paranee.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Johtolause. Johtolauseesta on poistettu viittaukset 15 luvun 1 §:n 2 momenttiin ja 20 §:n 2 momenttiin, sen johdosta, että säännösten muutosehdotukset on poistettu.

2 luku 5 §. Pykälän 3 momenttiin on lisätty maininta asetuksen antajasta. Euromääriä voidaan muuttaa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

11 luku 5 §. Pykälän 2 momentissa säädettävää Vakuutusvalvontaviraston määräystenantovaltuutta on täsmennetty perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti viittauksella toimintapääomaan luettavista ja siitä vähennettävistä eristä. Lisäksi momentista on poistettu tarpeettomana ohjeidenantovaltuus.

11 luku 13 §. Pykälän 2 momentissa olevaa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksenantovaltuutta on täsmennetty sen suppeaa tarkoitusta vastaavasti perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti.

15 luku 1 ja 20 §. Luvun 1 §:n 2 momenttiin ja 20 §:n 2 momenttiin ehdotetut muutokset on poistettu, koska säännökset on jo yhteen sovitettu ja hyväksytty käsiteltäessä lakia hallituksen esityksen HE 149/2003 vp pohjalta (TaVM 3/2004 vp: 15 luvun 4 ja 22 §). Johtolauseeseen on tehty niistä johtuvat poistot.

18 luku 10 a §. Hallituksen esityksessä HE 149/2003 vp pykälän 2 momenttiin ehdotetut muutokset poistettiin esitystä eduskunnassa käsiteltäessä, ja ne on nyt yhteen sovitettu käsiteltäessä samaa säännöstä (TaVM 3/2004 vp).

Voimaantulosäännös. Perustuslakivaliokunta huomauttaa voimaantulosäännöksessä olevan taannehtivia piirteitä, jonka vuoksi säännöstä on täsmennetty. Vuoden 2004 tilinpäätös tehdään käytännössä vuoden 2005 puolella, joten taannehtivuus poistuu. Muutettuna voimaantulosäännös vastaa täsmällisesti myös direktiiviä.

2. Laki vakuutusyhdistyslain muuttamisesta

Johtolause. Johtolauseesta on poistettu viittaukset 13 luvun 2 §:n 1 momenttiin ja 20 §:n 2 momenttiin, sen johdosta, että säännösten muutosehdotukset on poistettu.

1 luku 1 §. Pykälän 4 momenttia on täsmennetty perustuslakivaliokunnan lausunnosta johtuen vastaavasti kuin 1. lakiehdotuksen 11 luvun 5 §:n 2 momenttia.

2 luku 5 §. Pykälän 4 momentti euromäärien muuttamisesta on muutettu vastaamaan 1. lakiehdotuksen 2 luvun 5 §:n 3 momenttia.

10 a luku 2 §. Pykälän 1 momentista on poistettu virheellinen viittaus.

13 luku 2 ja 20 §. Luvun 2 §:n 1 momenttiin ja 20 §:n 2 momenttiin ehdotetut muutokset on poistettu, koska säännökset on jo yhteen sovitettu ja hyväksytty käsiteltäessä lakia hallituksen esityksen HE 149/2003 vp pohjalta (TaVM 3/2004 vp: 15 luvun 4 ja 22 §). Johtolauseesta on poistettu viittaukset näihin säännöksiin.

Voimaantulosäännös. Voimaantulosäännöstä on täsmennetty samalla perusteella kuin 1. lakiehdotuksen voimaantulosäännöstä.

3. Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Voimaantulosäännös. Voimaantulosäännöstä on täsmennetty samalla perusteella kuin 1. ja 2. lakiehdotuksen voimaantulosäännöstä.

4. Laki työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

1 luku 1 §. Hallituksen esityksessä HE 149/2003 vp pykälän 3 momenttiin ehdotetut muutokset poistettiin esitystä eduskunnassa käsiteltäessä, ja ne on yhteen sovitettu käsiteltäessä nyt samaa säännöstä (TaVM 3/2004 vp).

Voimaantulosäännös. Voimaantulosäännöstä on täsmennetty samalla perusteella kuin 1., 2. ja 3. lakiehdotuksen voimaantulosäännöstä.

Muuta

Hallituksen esityksen 1. ja 2. lakiehdotuksessa on säännöksiä, joissa säädetään euromäärien muuttamisesta asetuksella yleisessä hintatasossa tapahtunutta kehitystä vastaavasti.

Perustuslakivaliokunta toteaa, että kysymys on asetuksenantajan toimivallasta muuttaa lakia. Valtuus ei valiokunnan kannan mukaan kuitenkaan vaikuta lakiehdotusten käsittelyjärjestykseen, koska se on säännöksissä sidottu riittävän täsmälliseen laskentaperusteeseen. Tarkasti sidottuakaan lain muuttamisvaltaa ei valiokunnan mielestä ole asianmukaista säätää asetuk-

senantajalle, ellei siihen ole erityisiä ja painavia syitä. Esimerkiksi rahamäärää koskeva lain säännöksen poikkeuksellisen usein toistuva muutostarve voi olla sellainen. Pääsäännön mukaan lain muuttamisvallan tulee kuitenkin olla lainsäätäjällä. Tämän vuoksi perustuslakivaliokunta esittää vielä harkittavaksi, onko lain muuttamista tarkoittavien valtuuksien säilyttäminen ehdotettuihin lakeihin asiallisesti lainkaan tarpeen.

Talousvaliokunnan saamassa selvityksessä todetaan, että direktiivien mukaan euromäärien tarkistus suoritetaan Eurostatin julkaiseman Euroopan kuluttajahintaindeksin perusteella jopa vuosittain riippuen muutoksen määrästä. Direktiivien vaatimus on implementoitu hallituksen esityksen vakuutusyhtiölain ja vakuutusyhdistyslain muutoksiin. Näin ollen voidaan pitää perusteltuna, että henki- ja vahinkovakuutusdirektiiveihin perustuvien euromäärien muuttamisesta säädetään asetuksella.

Saamansa selvityksen perusteella ja perustuslakivaliokunnankin kanta huomioon ottaen talousvaliokunta pitää tarkoituksenmukaisena säätää euromäärien muuttamisesta asetuksella hallituksen esityksen pohjalta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/1979) 2 luvun 5 §, 10 luvun 7 §:n 1 momentti, 11 luku, 12 luvun 2 §:n 4 momentti, 14 luvun 5 b § (*poist.*) sekä 18 luvun 10 a §:n 2 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 5 § laeissa 318/1989, 752/1993, 611/1997, 1205/1998 ja 484/2001, 10 luvun 7 §:n 1 momentti ja 12 luvun 2 §:n 4 momentti mainitussa laissa 611/1997, 11 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 14 luvun 5 b § laissa 389/1995 (*poist.*) sekä 18 luvun 10 a §:n 2 momentti laissa 949/2000, seuraavasti:

2 luku	5 §
Vakuutusyhtiön perustaminen	(1 mom. kuten HE)
5 §	Vakuutusvalvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä <i>toimintapääomaan</i> 2—5 §:n mukaan luettavista ja siitä vähennettävistä eristä.
(1 ja 2 mom. kuten HE)	
Tässä pykälässä säädettyjä euromääriä voidaan <i>sosiaali- ja terveysministeriön</i> asetuksella muuttaa yleisessä hintatasossa tapahtunutta kehitystä vastaavasti. Mitä tässä pykälässä säädetään toimiluvan antamisesta, koskee vastaavasti toimiluvan laajentamista.	6—12 § (Kuten HE)
10 luku	13 §
Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen	(1 mom. kuten HE)
7 §	<i>Sosiaali- ja terveysministeriön</i> asetuksella voidaan antaa yhtiön <i>toimintapääomaa</i> ja muita vakavaraisuuteen vaikuttavia tekijöitä koskevia tarkempia säännöksiä 1 momentissa esitettyjen vaatimusten toteuttamiseksi sekä säätää toimenpiteistä, joihin yhtiön on ryhdyttävä, jos se ei täytä asetuksessa esitettyjä vaatimuksia.
(Kuten HE)	
11 luku	14 § (Kuten HE)
Toimintapääoma	
1—4 §	12 luku
(Kuten HE)	Voitonjako ja yhtiön varojen muu käyttö
	2 § (Kuten HE)

14 luku
Vakuutusyhtiön valvonta

5 b §
(Kuten HE)

15 luku
Selvitystila ja purkaminen

1 ja 20 §
(Poist.)

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

10 a §

— — — — —
Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa, 4 §:n 1 ja 6 momentissa sekä 4 a §:n 1 ja 3 momentissa,

2 luvun 1 a §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 ja 4—6 momentissa sekä 2 a ja 5 a §:ssä, 9 luvun 5 §:ssä, 10 luvun 1 §:n 2 momentissa, 2 §:n 4 momentissa, 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa, 4 momentissa sekä 5 momentin 12 kohdassa, 3 a §:n 2—5 momentissa, 4 b §:n 1 momentin 2 kohdassa, 4 c §:n 1 ja 2 momentissa, 5 §:n 2 momentissa ja 14 §:ssä, 11 luvussa, 13 luvun 4 §:ssä, 14 luvun 3 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa sekä 5 a §:n 1 momentissa (poist.), 14 b luvun 5 ja 6 §:ssä, 15 luvun 13 §:ssä sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohdassa, 6, 6 a, 6 b ja 7 §:ssä, 8 §:n 1 momentissa ja 9 §:n 2 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 . Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran 1 päivänä tammikuuta 2004 tai sen jälkeen alkavien tilikausien tilinpäätösten valvontaan.
(2—6 mom. kuten HE)

2.

Laki

vakuutusyhdistyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1987 annetun vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 1 luvun 1 §:n 4 momentti ja 3 §:n 2 momentti, 2 luvun 5 §, 10 a luvun 1—3 ja 6 §, 11 luvun 3 §:n 1 momentti ja 6 §:n 2 momentti sekä 12 luvun 6 b § (poist.),
sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 1 §:n 4 momentti, 3 §:n 2 momentti, 11 luvun 3 §:n 1 momentti ja 6 §:n 2 momentti sekä 12 luvun 6 b § laissa 340/2000, 2 luvun 5 § ja 10 a luvun 6 § laissa 1207/1998, 10 a luvun 1 § laissa 81/1999, 2 § laissa 483/1993 ja mainituissa laeissa 1207/1998 ja 340/2000 sekä 3 § mainituissa laeissa 483/1993 ja 1207/1998 (poist.) sekä
lisätään 10 a lukuun uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 luku
Yleisiä säännöksiä

1 §

Tässä laissa tarkoitetut suuret vakuutusyhdistykset ovat yhdistyksiä, joiden vakuutusmaksutulo ylittää 5 000 000 euroa vuodessa tai jotka harjoittavat vastuuvakuutusta muuten kuin liitännäisvakuutuksena tai vähintään puolet yhdis-

tyksen maksutulosta tulee muilta kuin yhdistyksen jäseniltä. Muut vakuutusyhdistykset ovat tässä laissa tarkoitettuja pieniä vakuutusyhdistyksiä. Vakuutusvalvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, milloin yhdistys muuttuu suuresta vakuutusyhdistyksestä pieneksi vakuutusyhdistykseksi tai päinvastoin. Vakuutusvalvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä myös siitä, milloin yhdistyksen on täytettävä suurelle yhdistykselle säädetyt vaatimukset sen jälkeen, kun yhdistys on muuttunut pienestä yhdistyksestä suureksi yhdistykseksi.

3 §
(Kuten HE)

2 luku

Vakuutusyhdistyksen perustaminen

5 §
(1—3 mom. kuten HE)
(Poist.) Tässä pykälässä säädettyjä euromääriä voidaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella muuttaa vastaamaan yleisessä hintatassossa tapahtuneita muutoksia.

10 a luku

Toimintapääoma

1 §
(Kuten HE)

2 §

Suureen vakuutusyhdistykseen sovelletaan mitä vakuutusyhtiölain 11 luvun 7 §:n 1—9 momentissa (*poist.*) ja 14 §:ssä säädetään vahinkovakuutusyhtiöstä.

(2 mom. kuten HE)

2 a, 2 b, 3 ja 6 §
(Kuten HE)

11 luku

Voitonjako ja yhdistyksen varojen muu käyttö

3 ja 6 §
(Kuten HE)

12 luku

Vakuutusyhdistysten valvonta

6 b §
(Kuten HE)

13 luku

Selvitystila ja purkaminen

2 ja 20 § (*Poist.*)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 . Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran 1 päivänä tammikuuta 2004 tai sen jälkeen alkavien tilikausien tilinpäätösten valvontaan.
(2—6 mom. kuten HE)

3.

Laki**ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä 17 maaliskuuta 1995 annetun lain (398/1995) 28 §:n 1 momentti, 30 §:n 2 ja 3 momentti sekä 46 §, sellaisina kuin niistä ovat 28 §:n 1 momentti laissa 1206/1998 sekä 30 §:n 2 ja 3 momentti ja 46 § laissa 359/2002, sekä
lisätään lakiin uusi 30 a § seuraavasti:

28, 30, 30 a ja 46 §
 (Kuten HE)

ran 1 päivänä tammikuuta 2004 tai sen jälkeen
alkavien tilikausien tilinpäätösten valvontaan.
 (2—5 mom. kuten HE)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuu-
 ta 200 . Tätä lakia sovelletaan *ensimmäisen ker-*

4.

Laki**työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä 25 huhtikuuta 1997 annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, 16 ja 17 § sekä 33 b §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 3 momentti laissa 419/2003, 16 § ja 33 b §:n 2 momentti laissa 83/1999 ja 17 § *osaksi laissa* 640/1997, seuraavasti:

1 luku
Yleiset säännökset
 1 §
Lain soveltamisala

tia, 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 1 ja 2 momenttia, 2 §:ää, 3 §:n 2—4 momenttia, 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2, 3 a, 3 b, 4 d ja 7 §:ää, 11 luvun 1 ja 6—14 §:ää, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, (poist.) 5 b, (poist.) 6 ja 7 §:ää, 14 a luvun 7 §:n 4 momenttia ja 8 §:ää, 15 luvun 25 §:n 3 momenttia, 26 ja 27 §:ää ja 34 §:n 2 momenttia, 16 luvun 13 §:n 4 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 4 momenttia sekä 10 ja 13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

—————
 Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3, 3 a ja 4 a §:ää, 2 luvun 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa ja 5 §:n 1 ja 5 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 §:n 1 moment-

TaVM 6/2004 vp — HE 161/2003 vp

16, 17 ja 33 b §
(Kuten HE)

ran 1 päivänä tammikuuta 2004 tai sen jälkeen
alkavien tilikausien tilinpäätösten valvontaan.
(2 ja 3 mom. kuten HE)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
200 ____ . Tätä lakia sovelletaan *ensimmäisen ker-*

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jouko Skinnari /sd
jäsen. Sari Essayah /kd
Merikukka Forsius /vihr
Klaus Hellberg /sd
Reijo Kallio /sd
Martti Korhonen /vas

Seppo Lahtela /kesk
Jere Lahti /kok
Klaus Pentti /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Sari Sarkomaa /kok
Juhani Sjöblom /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.